

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО 2652.

Врз основа на член 44 став 7 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија” бр.14/06, 24/07 и 103/08), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧИНОТ И ПРАВИЛАТА НА МОДЕЛАРСТВО

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат начинот и правилата на моделарството.

Член 2

Модел на летало е направа потешка од воздухот, со ограничени димензии, со или без мотор, кое неможе да превезува односно носи луѓе и се користи за натпреварувачки, спортски и рекреативни цели, а кое се разликува од беспилотно летало кое се користи за владини, научни изучувања, воени или комерцијални цели.

Член 3

(1) Моделите на летала ги имаат следните општи карактеристики:

- Најголема дозволена маса на моделот, во лет, заедно со горивото - 25кг;
 - Најголема вкупна површина 500дм²;
 - Најголемо оптеретување на вкупните носечки површини - 250г/дм²;
 - Најголем напон на неоптеретен извор од електричен погон – 42 волти;
 - Ограничување на бучавата важи кај сите летачко моделарски, моторни категории, максимално ниво на бучавата е 96дБ(А) мерено на растојание од 3 метри;
- (2) Нивото на бучавата од став 1 алинеја 5 на овој член, не важи за моделите на летала со електромотор.

Член 4

Моделите на летала се поделени на пет класи и тоа:

1. Класа Ф-1 слободен лет каде во времетраење на летот не постои никаков физички спој помеѓу моделот на леталото и неговиот корисник.

1.1. Категории од оваа класа се:

- Ф1А-Модел едрилици
- Ф1Б-Модел со погон на гума
- Ф1Ц-Модел со клипен мотор
- Ф1Д-Собни модели
- Ф1Е-Едрилици со автоматско управување
- Ф1Ф-Модел хеликоптери
- Ф1Г-Модел со погон на гума
- Ф1Х-Модел едрилици(А-1)

2. Класа Ф-2 кружно командуван лет каде моделот за времетраењето на летот е врзан со една или повеќе жици, сајли коишто служат за управувањето на моделот по висина и положба при што пилотот стои на земја.

2.1. Категории од оваа класа се:

- Ф2А-Брзински модели,
- Ф2Б-Акробатски модели,
- Ф2Ц-Модел за екипен натпревар,
- Ф2Д-Модел за воздушна борба.

3. Класа Ф-3 радио командуван лет каде моделот е управуван по правец, висина и положба со помош на радио уред при што пилотот стои на земја.

3.1. Категории од оваа класа се:

- Ф3А-моторни акробатски радио-управувани модели,
 - Ф3Б-Едрилици со радио управување,
 - Ф3Ц-Хеликоптери управувани со радиостаница,
 - Ф3Д-Радио управувани модели со моторен погон за трки околу столбови,
 - Ф3Е-Радио управувани модели со електричен погон,
 - Ф3Ф-Радио управувани едрилици за падинско едрење,
 - Ф3Г-Радио управувани едрилици со клипен мотор,
4. Класа Ф-4 Макети-макета е верна копија на летало потешко од воздухот.

4.1. Категории од оваа класа се:

- Ф4А-Слободнолетачки модели макети,
 - Ф4Б-Макети за кружно командуван лет,
 - Ф4Ц-Макети управувани со радиостаница.
5. Класа Ф-5-Радиокомандувани модели со електричен погон каде класите се делат на категории согласно меѓународниот воздухопловен правилник ФАИ (Федерацион Аеронаутиџе Интернационале).

Член 5

(1) Моделите на летала се состојат од повеќе главни делови, кои прават посебна целина: крило, труп и површините на опашката (стабилизатори).

(2) Покрај деловите од став 1 на овој член, моторните модели имаат мотор, пропелер и поединечни категории и стојни трап (тркала или пловци).

Член 6

(1) Крилото, трупот и опашката се главни делови на леталото.

(2) Главните делови се состојат од костур кој што создава облик на моделот и му ја дава потребната цврстина. Пресфлакмата му дава на моделот конечна форма погодна за летање.

(3) Крилото, служи за одржување на моделот во воздухот. Непревслечено крило се вика костурот на крилото и се состои од рамењача или повеќе рамењачи, предна(нападна) и задна (излазна) ивица кои со ребрата ја сочинуваат контурата на крилото. Ребро или профил на крилото се вика облик на пресекот на крилото во правецот на лет.

(4) Трупот, служи за спојување на крилата, површините на опашката и центрирање на моделот, а кај моторните модели за сместување на моторот или друга погонска група.

(5) Кај радиоконтролираниот лет површините на опашката се состојат од подвижен и неподвижен дел. Подвижните делови се викаат кормила. Кормилата можат да бидат за правец, висина и нагиб.

(6) Површините на опашката овозможуваат правилен лет на моделот. Тие се состојат од хоризонтален и вертикален стабилизатор. Хоризонталниот стабилизатор служи за одржување на висината, а вертикалниот за одржување на правецот.

Член 7

Моделот треба да носи ознаки на сопственикот и сите кокови или метални делови што изгледаат слично и се во правец спрема напред треба да имаат полупречник најмалку 5 мм.

Член 8

(1) Непосредно пред секој лет моделарот треба да ја провери вистинската состојба и исправната функција на сите делови коишто обезбедуваат ефикасен и безбеден лет на моделот и треба да ја провери прицврстеноста и осигуреноста на сите делови со посебен акцент на моторот и елисата.

(2) При користење на моделите на летала следните делови не се употребуваат:

- а) Метални краци на елисите или роторите;
- б) Поправани краци од елисите или роторите;
- в) Несоодветно монтирани мотори;
- г) Ножесто остри нападни ивици;
- д) шпицести кокови или навртки за прицврстување на елисите;
- ѓ) Нефлексибилно прицврстена радио опрема изложена на вибрации од моторот;
- е) Тег или тешки делови што би можеле да отпаднат за време на летот;
- ж) Фитили што горат незатворени во заштитна цевка или друга направа што ги затвара и гаси;
- з) Елиси што се склопуваат према напред во правец на летот.

Член 9

(1) Модели за кои не е проверена летачката способност не треба да се употребуваат во присуство на гледачи. Моделот треба да се управува на начин кој не ја загрозува безбедноста на гледачите или останатите моделари.

(2) При употреба на модели на натпревар или во присуство на гледачи не треба да се лета некој модел додека не направи пробен лет, за да се увери дека моделот е во летачка состојба.

Член 10

(1) По полетувањето на моделот моделарот треба да го напушти просторот за полетување и да ја тргне опремата, а во случај на едрилицы да ја смота сајлата.

(2) Местото за полетување треба да биде определено така што ќе гарантира безбедност во поглед на: правецот и силата на дувањето на ветерот, меѓусебната положба на зградите, полетната стаза, паркингот за возила, просторот за гледачите и местото каде што, со оглед на ветерот, после нормален лет ќе слетуваат моделите и да е леталиштето што подалеку од електрични далноводи.

(3) Површините за рекреативно или натпреварувачко летање во близина на аеродромот, посебно во близина на полетно-слетната патека, може да се изберат по добиено одобрение од аеродромската контрола за летање.

Член 11

(1) Со моделите може да се лета само на спортски аеродроми или ливади, кои дозволуваат потполно искористување на перформансите на моделите и нивно безбедно враќање.

(2) Гледачите треба да се оддалечени најмалку 25 метри од местото на полетувањето (стартната линија).

Член 12

(1) Кај кружнокомандуваните модели, поради големата центрифугална сила што се јавува за време на летот, неопходно е пред секој лет да се изврши посебна проба на јачината на управувачкиот систем со истегнување.

(2) Пробата се врши на начин што моделот се држи за трупот помеѓу крилото, а на другиот крај на сајлите што се закачени за моделот се поставува динамометар, со кој континуирано се влече се додека силата на скалата не покаже вредност 10 пати поголема од тежината на моделот.

(3) При летање со моделите од став 1 на овој член, гледачите треба да стојат позади ограда висока 2,5 метри.

Член 13

(1) За управување на модели, може да се користат сите комерцијално произведени радиостаници наменети за моделарство.

(2) На станицата не треба да се приклучуваат високофреквентни појачала.

(3) Станицата може да се користи само со антена пропишана од страна на производителот.

(4) Од причина што станиците немаат заштита од други станици кои работат на иста фреквенција не смее да се вклучуваат истовремено две станици со иста фреквенција додека лета моделот.

(5) Станиците несмеат електронски или механички да се менуваат.

(6) Радиостаницата треба да има обележано на видно место фреквенција на која работи.

(7) Пред секој лет треба да се изврши прегледот наведен во член 8 на овој правилник.

(8) Во случај да се одвиваат и други воздухопловни активности на аеродромот (летање со спортски воздухоплови, падобрански скокови) моделите можат да го користат просторот над аеродромот само во координација со одговорното лице за активноста што се одвива.

Член 14

Со влегување во сила на овој правилник престануваат да се применуваат одредбите за модели од Правилникот за летање на воздухоплови („Службен лист на СФРЈ” бр. 10/79 и 4/83).

Член 15

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето на „Службен весник на Република Македонија”.

В.д. директор,
Зоран Крстевски, с.р.